

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

V Y D Á V Á F A R N O S T S V . V Á C L A V A V L E T O H R A D Ě

Ročník XXV.

Prosinec 2016

číslo 12

Vánoce dospělých

Radostí dětí ohřejem si ruce
budem se usmívat a říkat
jsou tady Vánoce
zatímco bílou nití zaobroubí mráz
to obnošené
co se roztřepilo za ta dlouhá léta

A budeme trošku veselí
a trošku smutní
a trochu pobaveni sami sebou
a ticho roztáhne svých deset prstů
před naše tváře
a zamrzne do opuštěných ulic

A teplá ramena stromečků
vtlačí se do oken až bezdětní
půjdou po večeri na procházku
a budou se držet za ruce
a budou si dětmi
a každý z těch dvou
se bude snažit být ten dospělejší
a pečovat o druhého
protože venku je kluzko
a uvnitř Vánoce

Jan Skácel

Úvodem

My křesťané už dlouho neudáváme tón společnosti. Slavili jsme výročí Karla IV., budeme vzpomínat na Luthera, ale Ježíšovy narozeniny společností nehýbou. Naše „náboženství“ je pro lidi přežití jako ruchadlo bratranců Veverkových. Advent je úplně zapomenut. Upadající firmu může zachránit inovace, ale my konferenci pro zásadní oživení církve nepodnikáme.

Jiří Padevět řekl: „Každý by chtěl být Janem Kubišem a ne Karlem Čardou.“ „Petrem a ne Jidášem“, dodáme my. Karty nejsou rozdány. Scénář si píšeme každý sám. Jednat spravedlivě je náročné.

K někomu se nemůžeme dostat, o některých věcech hovořit nechce. Advent je velkou příležitostí otevřít Bohu dveře; je možné, že nám chce něco říci.

Nemáme brát boží jméno nadarmo, např.: „Pane, řekni jen slovo ...“, pokud o něj nestojíme.

/v

ADVENT VESMÍRU

Dne 17. prosince se čte v evangeliu „rodokmen“ Pána Ježíše. Není to bádání po předcích, jak to děláme my. Zde se hlásá Kristus jako hlavní hrdina dějin, jako ten, v němž nejen dějiny Izraele, ale dějiny celého Stvoření dosáhnou svého cíle. Dnes už víme, že lidstvo existovalo již před naším známým „Adamem“. Stvoření člověka je úžasný proces, příběh, začínající „velkým třeskem“ před 14 miliardami let. Církevní učitel Irenej (130?-200 po Kr.) prorocky napsal, že když Bůh tvořil svět, už tehdy myslel na tělo svého Syna... Velkým třeskem vlastně začal ADVENT Boží! Ke genealogii Krista tedy patří i ony miliony nejmenovaných, aniž bychom mohli tušit, kdy vlastně přišel na scénu ten náš známý „Adam“, jemuž předcházely bytosti ještě ne-lidské i lidské. Snad ve chvíli, kdy nakreslil na stěnu své jeskyně siluetu zvířat a ptáků. Radostí ze života začal „pochod k duchu“ - abychom my dnes mohli pokračovat pochodem k Duchu radostí ze ŽIVOTA, který vyvrcholil pro jednotlivce v dohlednu, pro lidský vesmír v nedohlednu...

Jan Rybář

Chceš-li obdržet milosrdenství,
musíš být sám milosrdný.

sv. Augustin

VÁNOCE

Vánoce - připomínka, že Bůh narodil se nám! Je to čas, kdy nikdo nechce zůstat sám. Sejdeme se u stolu a zapálíme svíčky, soucitně vhodíme dar do pokladničky. A někdo zas po přestávce roční vyjde ven do mrazu, aby zašel na půlnoční. Jak v tento čas od jiných se liší. Lidé si na chvíli zase jsou bližší. I srdce kamenná hřejí a měknou, hádek a neshodů mnozí se zřeknou. Sotva však dohoří vánoční svíce, stromek se vyhodí a betlém dá do krabice. Dárky jsou rozdány, cukroví zmizí, zase jdeme cestou svou, zas jsme si cizí. Jak rychle soucit a láska odchází, až z toho všeho u srdce zamrazí. Běžíme bezhlavě jak bez pastýře ovce, přehlédnem snadno ruku bezdomovce. Netečnost, nezáměť to Pánu vadí. Mějte se lidičky navzájem rádi! V tichosti pobuďte u jeslí chvíli, ať hvězda betlémská vede vás k cíli.

Jan Šlachta

Nestrannost je dnes jen vznešený výraz pro lhovost a lhovost je jen elegantní výraz pro ignoranci. *G. K. Chesterton*

PŘIJETÍ

zamyšlení pro Adventní dobu

Být přijat nebo být přijímán patří mezi základní lidské zkušenosti. Každý z nás to někdy zažil: být přijímán jako dítě, jako partner, jako osoba je velká věc. A dokázat přijmout ostatní také není samo sebou. A to nemusí být ještě všechno: umět přijmout sebe sama je výzvou pro každého.

Základní napětí spočívá v tom, zda si pro přijetí druhých klást nějaké podmínky. Zatímco lidská společnost podmínky vyžaduje a vyžadovat musí, podobně jako musí vyžadovat dodržování pravidel, zcela zásadní je i zkušenost s přijetím bez podmínek. Být přijat bez podmínek, jen tak, protože jsem, a nikoli proto, že bych si to zasloužil nebo zasloužila, nám přináší obdarování. A patří mezi mystické zkušenosti: mohu být přijímán bez dalšího. Jsem přijat, protože jsem. Protože smím být.

To předpokládá, že zůstaneme otevření vůči tomu, co neplánujeme, co nás přesahuje, nebo co nás může překvapit. Otevřenost vůči novému a dosud neznámému, zde může souviset i s osobní vírou v Toho, který nás může „obnovit“ a dokáže „činit všechny věci nové“. Tedy s Bohem křesťanů. Ten Bůh jedná prozřetelně. A umí nás překvapit právě skrze setkání s druhými.

Avšak předpokladem setkání s druhým je, že ho zkusím přijmout.

Přijímat druhého vyžaduje schopnost dívat se. Abrahám jednoho parného dne vyhlížel ze svého stanu. Na obzoru zahlédl tři cizince (1 Moj 18,1). Pozval je k sobě domů, přijal je, hostil a dokonce osobně obsluhoval. Nakonec zakusil, že prostřednictvím setkání s neznámými poutníky k němu chtěl promluvit Hospodin. A začaly se dít věci. Jak by se byl celý příběh asi vyvíjel, kdyby si jich Abrahám nevsímal, rovnou raději zašel do stanu, spustil za sebou plachtu a nechal je jít dál?

Ale on se rozhodl konat. A to setkání změnilo jeho život. Jeho neplodná žena Sára směla porodit dítě, přesně podle prorocství jednoho z neznámých hostů.

Přijímat není samo sebou. Nastoluje trojí otázku. Přijímat kde? Nejspíše tam, kde jsem doma, kde tedy jako hostitel mohu určovat, podle jakých pravidel bude host přijat. Mohu ho dokonce osobně obsluhovat. Přijímat kým? Přijmout nelze v prázdném domě, přijetí předpokládá, že v tom místě již je život. A přijímat jak? Přijetí vyžaduje laskavost a trpělivost. Jinak nejde o přijetí, ale o snášené trpění.

Přijímat nás vystavuje riziku jinakosti. Jinakosti jazykové a kulturní nebo názorové. Přijetí odlišného názoru, který se mi na první pohled nemusí líbit, umět jej vyslechnout

DOBROŘEČENÍ JAKO ŽIVOTNÍ STYL

Mnoho lidí na světě žijí v těžkých podmínkách. Někteří se snaží alespoň něco si urvat pro sebe, jiní žijí bez jakékoliv naděje. Další pokládají život za veliký dar a snaží se pomáhat potřebným. Z čeho lze čerpat odvalu a obětavost? A jelikož nás nad jiné zaujala osobnost Ježíše, chceme vědět, z čeho rozdával on.

K porozumění Ježíšovi ale potřebujeme také znát duchovní bohatství Izraele, z kterého Ježíš vyrostl (nespadl z nebe jako meteorit).

Ježíše neslo přátelství Otce, rodiny a přátel, byl na světě rád. Vyrostl ve veliké kultuře dobrořečení, hebrejsky „beracha“. Odmala viděl, jak jeho rodiče jeden druhého navzájem chválí a děkují si.

„Ježíši“, říkal Josef, „těšili jsme se s maminkou, až se narodíš, ale Bůh se ještě víc těší na každého člověka. Budeme spolu objevovat, jak nádherný svět nám připravil.“

Dobrořečení za dary života

Od rodičů i v synagoze Ježíš slyšel mnohá dobrořečení Hospodinu za krásu stvoření a bohatství života. „Děti,“ učil pan rabín, „Bůh nám říká: ‚Jsem tu pro vás‘. Pečuje

a nechat mu zaznít, pomáhá budovat vícehlas, případně rovnou pluralitní společnost.

Přijmout druhého umožňuje vstoupit do vztahu já a ty. Ono „ty“ mi dává zakusit limity mého já, protože „ty“ nemohu řídit nebo přímo ovlivňovat. Ono „ty“ jsem si možná docela ani nevyvolil. Je tady, skoro nemám ani na výběr. I když...mohu ono „ty“ přijmout. A protože jde o jednu ze základních zkušeností lidstva, samotným přijetím mohu tuto odvěkou zkušenost zpřítomnit. Místo, kde se rozhodnu druhého přijmout, tak smím „polidštit“.

Proto, až uslyšíme o názorech, pro které nemáme trpělivost, nebo o potřebách lidí, na něž nemáme čas, vzpomeňme si na Abraháma, který do stanu pozval neznámé poutníky a učinil z nich své hosty.

Možná uvidíme, že se mohou dít věci i v našem vlastním životě. A ten, kterého pozvu dál a kterého mohu přijmout, se mi stane nejen výzvou a ohrožením, ale i příležitostí. Otevírá mě tomu, co už nemohu docela ovlivnit, co stojí mimo mě nebo co je nad námi. Může se mi nakonec stát dokonce poslem, který mě přivede na něco podstatného. Nemusí přeci hned omezovat mou svobodu. Ale může mi být pozváním, abych ve svobodě konal.

Ano. Setkat se s druhým a dokázat ho přijmout může nejen polidšťovat.

Přijetí se může proměnit v cestu, která vede ke svobodě.

Pavel Fischer

o nás víc než naši rodiče. Bůh slouží nám, ne my jemu! Bůh není závislý na naší vděčnosti a na našich modlitbách, ale modlitbou mu dobrořečíme za jeho přejícnost.

A pokračoval: „Děti, pamatujte si, být milován a umět mít rád je největším bohatstvím. Doma jste se od rodičů naučili, jak se pěkně chovat k druhým. Spolu se budeme učit stokrát za den si všimát, čím vším nás obdarovává Bůh a hodní lidé. Uvidíte, jak mnoho jsme bohatí. Osvojíte si dobré mluvení o Bohu a lidech. Pro člověka, který umí žasnout nad pozorností druhého, je taková modlitba snadná.“

Před slavností dospělosti pan rabín říkal klukům: „Bůh nás pozval k dotváření světa, umí - jako nikdo jiný - ocenit cokoliv dobrého, co se nám podaří. Ale pamatujte si, moudrý je ten, kdo ví, že jeho cena spočívá ne v jeho výkonu, ale v pozornosti, kterou mu Bůh prokazuje. Pro každého z nás Bůh stvořil svět a dal nám jednoho druhého. Klade nám na srdce, abychom s tímto bohatstvím dobře hospodářili a střežili je před zlem v sobě i okolo nás.“ V této kultuře Ježíš vyrůstal.

I my si v Bibli všímáme, co dobrořečení znamená a co obnáší. Z žasnutí nad štědrostí Boha vychází naše děkování, obdiv, chvála, oslava, velebení, vděčnost, ocenění za velikost stvoření a tvoření, úcta, uznání nezasloužené péče, vyznávání jedinečnosti Hospodina ... K dobrořečení patří i prosba a žehnání (obojí je ale třeba biblicky osvětlit).

Ježíš je pro nás největším učitelem. Od něj víme, že i my neobřezaní jsme z královského rodu a že všichni lidé jsou božími dětmi. Od něj víme, že všechna krásna stvoření, nesmírné množství odstínů barev, vůní, tvarů, zvuků, chutí ..., naše děti, rodiče, naši drazí, jsou osobním darem Boha každému z nás. Zažíváme zázrak, zahlédneme to, co je za naším tělesným zrakem - skrze dar se my obdarováváme s Dárcelem. „Jsem rád, že se ti líbí tento mrak, muzika, dobré jídlo, věrný přítel ...“, říká Stvořitel, „těšil jsem se, že to oceníš a budeš tím potěšen“.

Čím víc obdarování za den objevíme, tím více nám stoupá dobrá nálada. Jsme opojeni božím duchem (jinak a víc než třeba při ochutnávce dobrých vín). Znáte lepší antiderpesivum?

Je příjemné být středem pozornosti milujících a Milujících.

Bůh je velkorysý - a nezahanbuje nás tím, že nás má rád víc než my jeho.

Takto obdarování pak i my toužíme rozdávati. Těší nás žít pro druhé, učíme se pro ně vymýšlet různé pozornosti, aby věděli, že je máme rádi.

Jedním z největších darů od Boha jsou pro rodiče děti. Bůh rodičům svěruje to nejceněnější co má. Je pro nás ctí, že můžeme - jako rodiče - být dětem prvními a nenahraditelnými učiteli o Bohu. To, co děti o Bohu slyší doma a v kostele, jim žádná univerzita neposkytne. Malé děti zajímá to, co jim chutná a co jim je příjemné. Od toho začínáme, říkáme jim např.: „Chutná ti pomeranč? Je od Boha ...“

Později se s dětmi ptáme dál: „Kdopak asi ty pomeranče vypěstoval? Jestlipak se má ten pan sadař dobře? Je zdravý? Má ženu a děti? Důvěřuje Bohu? ...“

Při společné modlitbě táta Bohu děkuje za všechno, co pro ně maminka dělá, a maminka děkuje za tátovu péči o rodinu ...

S většími dětmi si už můžeme povídat o tom,

co pomerančovník potřebuje ke své úrodě ...

„Strom dostal program k životu od Tvůrce. My pomeranče vyrobit neumíme. My jsme dostali jiný program ...“

„A kdo dal program Tvůrci?“, zeptal se Jáchym ze čtvrté třídy (ví, že země byla kdysi žhavou hmotou bez života). Zatím mu stačila odpověď: „Bůh je první programátor“.

Podporujeme děti v objevování, žasnutí a vděčnosti. Učíme je základům naší kultury (zdravit druhé a usmát se na ně, poděkovat, poprosit, pochválit, umět se rozdělit, nabídnout pomoc potřebnému, zastávat se slabších, přiznat a napravovat své chyby, omlouvat se).

Než naše děti poprvé přijmou pozvání ke Stolu Páně, mají za úkol spočítat cenu nedělního oběda (potraviny, tepelnou energii, práci maminky a těch, kteří pomáhají s vařením). Ptají se, jak dlouho na oběd pracuje táta a jak dlouho maminka. „Děti,“ říkám jim, „ale to, kolik peněz stojí oběd, je jen malou částí toho, co u nedělního stolu dostáváme“.

Nic nepokládáme za samozřejmost. Dospěle prosím, aby spočítali něco z toho, co dostali od svých rodičů za roky, než sami začali vydělávat (jídlo, ošacení, část provozních nákladů na bydlení, cenu jízdenek do školy, cenu velkých dárek ...), a pak aby dětem vyprávěli, k jaké sumě peněz došli. A dětem řekli: „To vše je, děti, jen malou částí (jako viditelná část ledovce v moři) z toho, co mně dědeček s babičkou dali“. Penězi nelze vyčíslit hodnotu úsměvu, pohlazení, vlídného a pěkného prostředí domova, to, že nám rodiče dali příklad charakterního jednání nebo že nás vedli ke vkusu.

Základní slovní formou biblického dobrořečení je vyjádření: „Chvályhodný je Hospodin, který ...“, „Velebíme tě, Bože náš (dobrořečíme, oslavujeme ...)“. Nejen v žalmech se s dobrořečením často setkáváme.

Dobrořečení za boží slovo

Ježíš vyrostl v pozoruhodné kultuře dobrořečení - v žasnutí nad tím, co od Boha dostáváme, za pozornost Boha k člověku a jeho slovo. Pohané si božstva představovali podle svých vládců, a těm poddaní za řeč nestáli. Izraelité si vážili, že s nimi Bůh mluví. Vzpomínáte? - „Hospodin mluvil s Mojžíšem tváří v tvář,

jako když někdo mluví se svým přítelem“. (Ex 33:11)

„Ježíši“, říkala Marie synkovi, „to je dobře, že náš tatínek není němý, co vše nám vypráví ..., a co teprve nám o nás a o sobě vypráví Bůh. Nikdo jiný o nás nemluví tak pěkně jako on.“ Biblické osobnosti se snažili Bohu porozumět, naslouchaly, hledaly, ptaly se, někdy se Bohu

vzpíraly - to vše patří ke vztahu a rozhovoru. Často jejich odpověď vyústila dobrořečením. V Bibli najdeme celou řadu dobrořečení. Dobře známe chvalozpěv Zachariášův nebo chvalozpěv Ježíšovy matky - a i tyto modlitby vycházejí ze starých izraelských berachot.

Mnohé biblické modlitby dobrořečením začínají i končí, např. modlitba Davidova (1 Pa 29: 10-20).

Ježíš svůj život označil za dobrořečení Otcí (J 17:1n). Mnohokrát dobrořečil Otcí: nad chleby a rybami (Mk 6:41), bral děti do náručí a „žehnal jim“ (vyslovil nad nimi berachu - Mk 10:16), děkoval Otcí, že myslí na „malíčké“ (Mt 11:25-27), u hrobu Lazara řekl: „Otcě, děkuji ti, žes mě vyslyšel“ (J 11:41), při Velikonoční hostině dobrořečil Otcí nad chlebem a kalichem (Mk 14:22-24).

I my svým dětem odkrýváme krásu biblických příběhů. Jsou to perly světové a náboženské literatury. (Helenka ze třetí třídy mě potěšila: „Nejraději mám příběh o Davidovi a Jónatanovi“.)

Ježíš nám k vyučování Mojžíše a Proroků přidává své vyučování. Učí nás mluvit s Bohem inteligentně a pečlivě.

Zkoumáme, čím pro Ježíše byla práce, setkávání s lidmi a s Otcem, modlitba, půst ... Učí nás, že Bůh nepotřebuje rádce ani lobbisty. Ví, co potřebujeme, nemusíme ho přemlouvat. Stačí ho poprosit o něco jednoduše. Ušetřený čas máme věnovat úsilí o porozumění jeho plánům a prosit o pomoc k jejich uskutečnění. Setkání s někým, koho si vážíme, kdo nás má rád a s kým si rozumíme, nás povznáší. Mojžíšova tvář po setkání s Bohem tak zářila, že musel před lidmi nosit závoj (srv. (Ex 34:29n).

Také Ježíšovi při setkání s Mojžíšem a Eliášem před Bohem zářila jeho tvář (srv. Mt 17:2). Jeho učedníci vidali, jak Mistra setkání s Otcem proměňuje a prosili ho, aby je naučil se s Bohem podobně setkávat (srv. Lk 11:1).

Nasloucháme-li Božím slovu, necháme-li se osvětit Boží moudrostí, objevujeme, proč a k čemu nám Bůh své dary dává a jak s nimi máme hospodařit.

Čím déle někoho známe, tím víc poznáváme jeho názory a čím dál víc si s ním rozumíme. Můžeme dobře odhadnout, co by nám v určité situaci řekl nebo poradil. Bohu můžeme v mnohém porozumět.

Spolupracujeme-li s Bohem, děláme svým počínáním Bohu čest - pak o nás platí, že jednáme jako „boží lid, královské kněžstvo, zvláštní vlastnictví a můžeme být jeho chválou, okrasou a věhlasem“. (Srv. Dt 26:28-29)

Objevujeme, co jsme dříve nevěděli, co nás dříve ani nenapadlo. Kdo Ježíše přijal za svého Učitele

a Mistra života, učí se od něj pracovat, modlit se i slavit. Každá naše dobrá práce a činnost může být oslavou Boha. Chceme od Ježíše odkoukat a přijmout jeho životní náhled, postoj, životní styl. Objevujeme novou krásu života. Nahlížíme, že jsme milovanými dcerami a milovanými syny božími. Od Ježíše se učíme ušlechtilému jednání dcer a synů královských.

K dobrořečení patří také prosba - ale ne ta pohanská. S mocnými sousedy je radno dobře vycházet, proto se pohané snažili získávat přízeň božstev, usmiřovat si je, zavázat si je. Obětováni božstvům - dávali, aby dostali.

Bůh z nás nedělá žebráky. Ani od maminky jsme si nemuseli vyprošovat oběd, ani tatínek nemusel od maminky pro nás nic vyprošovat. Prosili jsme jí třeba o jídlo - i když ho pro nás už měla na stole - ale naše prosba byla projevem vděčnosti, nepokládali jsme její službu pro nás za samozřejmost. Kdybych nějakou maminku prosil, aby dětem vařila a prala, divila by se, z čeho jí podezírám, to vše přece ráda dělá!

Už v hymnu o stvoření a zahradě Edenu slyšíme, že nám Bůh dal vše nejkrásnější, nic si nenechal pro sebe (jako panovníci a boháčci). „Vše, co mám, je tvé“, říká. (Srv. Lk 15:31) „Váš Otec ví, co potřebujete, dříve než ho prosíte.“ (Srv. Mt 6:7-8) Naše prosby k Bohu jsou také projevem naší úcty a vděčnosti.

Jak to, že lidé často Boha žádají, aby: „... dal chléb hladovějícím, zabránil válkám, dal světu mír, aby dal moudrost politikům ...“ Pokud já nebo prezident nestojíme o Boží pomoc, Bůh s námi nehne.

pokračování na str. 4

PROBUĎTE SE, OHROŽUJETE DEMOKRACII

Josef Kordík patří ke stále se tenčící skupině intelektuálů, kteří na vlastní kůži zažili totalitní režim a o to citlivěji vnímají projevy, které ohrožují demokracii. „Vývojem ve společnosti jsem velmi znepokojen. Blížíme se k bodu zlomu, ze kterého možná nebude návratu. Hlavní problém není v politicích, ale v lidech, kteří si je volí. Proto je třeba nazývat problémy pravými jmény,“ říká muž, kterému církev přidělila farnost v Železnici až na konci roku 1989 po letech v disentu, tedy na okraji společnosti. Netajil se kritickými názory na normalizační režim a odmítl vstoupit do komunisty spravované organizace prozeřimních kněží *Pacem in Terris*, podepsal Chartu 77. Za trest ho komunisté poslali do zapomenutých Sudet v severních Čechách.

Máme výročí sametové revoluce, splnila vaše očekávání?
Zpočátku ano.

Jak to, že jen zpočátku?

Netrvalo dlouho a začala plíživá likvidace svobod. Trh byl povýšen nad morální zásady. Pro lepší řízek na talíři byli schopni obětovat vše. Upřednostňoval se momentální zisk nad mravností. Dravci vyštípali z politiky svobodomyšlné a jejich místa urvali prospěcháři, technokraté moci a oligarchové. I když Václav Havel už v 90. letech na důsledky upozorňoval, málokdo to chtěl slyšet. Proto jsme tam, kde jsme.

pokračování ze str. 3

A nebude s námi manipulovat. „Bůh je plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný“ (Ex 34:6).

Bůh svěřil svět nám, a nabízí nám svou pomoc. Máme ho prosit, aby nám(!) pomohl dělit se s potřebnými, aby nám pomohl stavět se proti zlu. Aby nám pomáhal zbavovat se strachu, když se máme zastávat ponižovaných a mocné upozorňovat na jejich chyby. Máme si ale všimnout, za co především máme prosit. (Srv. např. Lk 11:13)

Dobrořečení při slavení

Dalším stupněm modlitby je dobrořečení při slavení Večeře Páně a ostatních svátostí. (K tomu se někdy vrátíme podrobněji.)

Už starému Izraeli Bůh nabídl přátelství, které přirovnal k manželství. Ježíš nám nabízí závratné porozumění s Bohem. Chce s námi být „jedno tělo a jedna duše“. Získal si naše srdce a my se mu chceme podobat: myšlením, mluvením a jednáním. Přislíbil nám k tomu svou pomoc.

Nikdy by nás nenapadlo, jak blízko si nás Bůh připustil, jak závratné místo máme v jeho srdci ... Bůh je větší, než si myslíme ...

Modlitba dobrořečení není složitá a obtížná, je krásná a příjemná, a nejsme při ní roztržiti.

/v, Perspektivy KT 47/2016

V jaké kondici je podle vás společnost nyní?

V zoufalé. Pokud se to nezmění, jednou ráno se probudíme a budeme v totalitě.

Co tedy říkáte na nedávné události kolem návštěvy dalajlámy v Česku?

Bude to mít dalekosáhlý dopad a nevyloučil bych ani výbuch hněvu lidí v ulicích. Čína asi špatně vyhodnotila, co se tady děje. Zkouší, jestli už nedozrál čas, poslat sem protektora. To se ale hluboce mýlí. Zatím nic takového nehrozí, ani ze strany Číny, ani ze strany Ruska, které tady chce také mít vliv a dělá pro to maximum. Nepochybně by tyto nedemokratické režimy byly rády, kdyby se to stalo.

A vypovídá to podle vás o některých našich politicích?

Touha napakovat se.

A to vás ještě překvapuje nebo děsí?

Spíš mě děsí ti, kteří si je zvolili. Před prezidentskou volbou jsem při svých kázáních varoval před Zemanem. Někteří si to vyložili po svém a přestali do kostela chodit, byla jich ale menšina. Někteří mi říkali, že politika do kostela nepatří.

A patří?

Ano, i když mi to body nepřinese. Zvlášť když začíná docházet ve společnosti na lámání chleba.

Co se tedy děje?

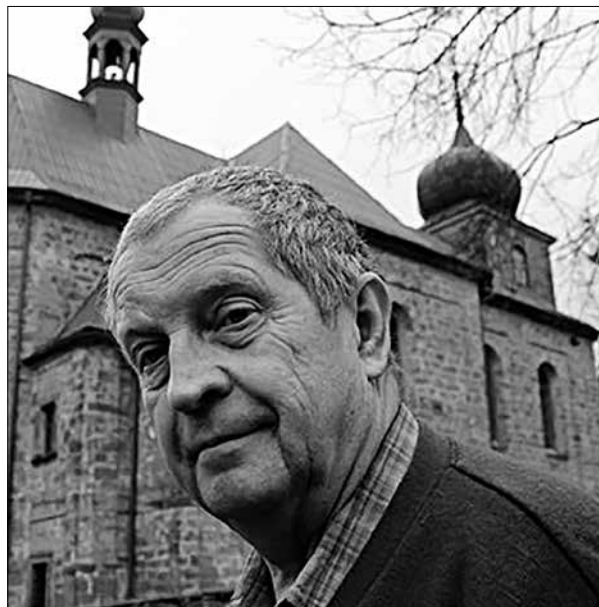
Jak jsem říkal, společnost není v nejlepší kondici, což nahrává těm, kteří to tady chtějí zprivatizovat a chtějí obrátit kormidlo na východ. Děsí mě, jak krátkou paměť někteří mají. Jsme až po uši v informační válce s Ruskem a své předmostí do Evropy si tu úspěšně vytváří Čína. O to víc šokující je, že někteří vrcholní politici jdou už zcela nepokrytě na ruku polototalitním režimům. Tanky vystřídaly sofistikovanější zbraně. Nepřítel používá propracovanou mašinérii, ve které jsou zbraněmi weby, agentury. Záměrně a cíleně šíří proruskou propagandu, dezinformace až goebbelsovského typu, strach, nejistotu. Je až neuvěřitelné, kolik lidí na to skočí.

Čím si to vysvětlujete?

Lenost pátrat po pravdě a přemýšlet. Šířené dezinformací je velmi sofistikovaný systém, kterému se v Rusku věnuje množství specialistů. Znamé jsou skupiny takzvaných trollů, kteří mají za úkol manipulovat internetové diskuse, tak aby to vyhovovalo politice Kremli. Dezinformace jsou velice pěkně zabalené, jsou lákavé.

Ale co s tím?

Věnovat sběru informací čas a nevymlouvat se, že ho máme málo. Kolik lidí si raději pustí film nebo seriál v televizi. Je potřeba o tom diskutovat s přáteli, tříbit si názory, přijímat i takové, se kterými nesouhlasíte a polemizovat nad nimi. Jakmile si lehnete na

kanape a budete sledovat sociální sítě, baštit demagogické weby, je konec. A to se dostávám i k uprchlickému problému, ke strachu z cizího. Když se uzavřete před světem, jste mrtvý. Cílem není sobecká konzumace, ale být užitečný pro potřebné. Evropa si sobecky chrání neskutečný nadstandard, a to si přímo říká o průšvih.

Je podle vás demokracie v Česku v ohrožení?

Připomínám, že v zemích V4 sílí nacionalismus, strach z cizího, společnosti se polarizují, nahoru letí subjekty vůdcovského střihu, politické špičky koketují s nedemokratickými režimy. Demokracie je vždy v ohrožení. T. G. M. řekl, že nemá rád demokraty, protože jsou strašně pohodlní. Když si demokracii nehýčkáte, nestaráte se o ni, zanikne. Rozmáhá se mezi lidmi lenost, lidé odmítají přemýšlet a raději se uzavírají do vlastních bublin, aby nemuseli přijímat odlišné názory. U nás je to markantnější i z toho důvodu, že svobodu jsme dostali předloženou jako na podnose, téměř bez obětí. Říká se, že když nic nestojí, za nic nestojí. Nepřišla sebereflexe, nakolik jsme se umazali nacismem a komunismem. Němci očistou a proměnou prošli, ti si po válce sáhli skutečně na dno, proto jsou tam, kde jsou. Nejnebezpečnější je, když si lidé říkají: Mě se to netýká, mě se to nemůže stát.

Lze najít v Bibli návod, jak z této situace ven?

Bible to řeší takto: V první řadě se nestarej, jak se chovají druzí, ale starej se hlavně o sebe, abys chodil po správných cestách. Tato myšlenka se jako nit vine celou Bibli. Je tam mnoho příběhů, které jsou opravdu drsné. Jejich cílem je ukázat, k čemu vede určité chování lidí, a je pouze na nich, pro jakou cestu se rozhodnou. Bible je vlastně návod k použití světa, jak neskončit v průšvih. Třeba si vezměte příběh krále Nabuchodonozora, který pojednává události kolem babylonského království během odvedení Judejců do Mezopotámie. Byl to vlastně trest za chování Božího lidu. Na jiném místě, v Jeremiášovi, se hodnotí tyto tragické události takto: nepřítel

národa Nabuchodonozor je vlastně Boží služebník. Jak je to možné? Judejci se v zajetí vzpamatovali, napravili se, a když se vrátili, započali obrodu. V Bibli se píše: Bůh nás vydal k převýchově. Ponaučení z toho plyne, že dokud si neuvědomíme chybu, tak k nápravě nedojde. Jan Neruda kdysi řekl: Bude-li každý z nás z křemene, bude národ z kvádrů.

Chcete říct, že jsme si stále nesáhli na dno?

Přesně tak. My v Evropě jsme se zaměřili jen na individuální konzum, na sobectví. Co s námi může Bůh dělat? Vydat nás k převýchově.

To zní drsně.

Tudle jsem zaslechl otázku: Proč neprotestujete, vždyť to umíte? Vyjít do ulic ale nic neřeší. Prvním krokem je jasně definovat nepřítel a pak vymyslet recept, postup, jakým daný stav změnit k lepšímu. Když Václav Havel předložil know-how, tedy navrhl, co s totalitním režimem, byl mladý a důsledně měl vše promyšlené. Po zralé úvaze to v 70. letech formou eseje předkládal veřejnosti. Důležité na tom všem je, že neustoupil ze svých názorů a zásad, i když ho zavřeli a vězení ho málem zabilo. Chci tím říci, že po nás starých už nikdo něco takového nemůže chtít, sil nám ubývá. Je to na mladých, na sametové generaci, tedy na těch, kteří se narodili v roce 1989 a později. My z pozadí na rizika můžeme upozorňovat.

Ale ono to vypadá, že generace, o které hovoříte, ještě nedozrála...

Vkládám do ní velké naděje, i když mi připadá, že se více chovají jako stádo, hlavně když dojde na volby. Když jde o něco důležitého, svůj názor obtížně dávají najevo. Jak je vidno, musí se stát ještě něco horšího, než čeho jsme teď svědky. Dnes máme první zahřmění. Dobrým signálem je, že hanebné vyjádření k návštěvě dalajlámy našich vrcholných ústavních činitelů dokázalo mobilizovat lidi. Atmosféra ve společnosti zraje.

Co je řešením současné situace?

Nemůžeme druhé nutit k nápravě, začneme každý sám u sebe. Největší riziko pro nás samotné spatřuji v nás samých. Když budeme pevně stát na svých základech, na kterých vznikla naše civilizace a Evropská unie, nikdo cizí nás nemůže ohrozit. Občas se stane, že zvítězí zlo, o to více obětí pak náprava stojí. Kdyby neměly nacismus a komunismus podporu milionů lidí, neměly by sílu existovat. Naletěli jsme komunistům, Němci zase nacistům. V každém národě se najde dost prospěchářů, kteří na to naskočí. V současnosti máme totalitu konzumní společnosti, a to považuji za neméně závažný problém.

Ještě k migrační krizi, která sice zmizela z titulních stránek novin, ale problém nikoli. Jak to všechno, co se kolem uprchlíků děje v Evropě, vnímáte?

Selhání profesionálního přístupu.

Tak tedy: měli bychom přijímat uprchlíky?

Uprchlíky určitě, ale ne diverzanty. Musí nastoupit profesionální úloha státu, jako třeba

tajných služeb.

V České republice sice skoro žádní uprchlíci nejsou, ale o to větší je mezi lidmi strach. Nepřilévají olej do ohně třeba i někteří zástupci katolické církve?

Vedení katolické církve u nás neplní úlohu proroka, ale pouhého ministranta.

To mi vysvětlete.

Není to jen problém uprchlíků, ale třeba i rusko-čínského lavírování některých vrcholných politiků. Církve jako celek neupozorňuje na nebezpečí, která tu jsou, neříká: Nechoďte po téhle sice krásné, ale o to více zrádné cestě, která končí propastí, vede do záhuby. A to je velká chyba.

Brzy bude na pultech knihkupectví kniha rozhovorů s vámi. Proč vznikla zrovna nyní a co je cílem knihy?

Svědectví a splnění slibu z první knihy, kterou jsem nazval Kniha, která by nemusela být (vyšla v samizdatu na počátku 80. let, pozn. red.). Ve vycházející knize nazvané Kniha, která může být: Svoboda jít s Bohem jsem doplnil to, co v té minulé jsem nemohl napsat. Věnuji se třeba tomu, za jakých okolností jsem se stal farářem v Železnici, mému působení ve věznici (ve valdické věznici v 90. letech působil jako vězeňský kaplan, pozn. red.) a také o tom, že opět nemůžu psát úplnou pravdu, protože mnozí, kteří by si zasloužili kritiku, jsou stále na vlivných místech. Určitě tedy vyjde další kniha, která by se mohla jmenovat Kniha, která musí být.

Blíží se prezidentská volba. Máte tip na protikandidáta proti Miloši Zemanovi?

Protikandidátem by měla být osobnost formátu Marka Ebena. Je to populární osobnost vysokých morálních zásad, v mnoha věcech je velmi charakterní, zná jazyky, je kultivovaný, známý. Pokud by na to kývnul, jsem přesvědčen, že by měl šanci. Řeknu vám ještě něco. Na jednu stranu jsem vděčný těm čtyřem ústavním činitelům za tu strašnou chybu, co udělali, když podepsali dopis Číňanům. Probudili národ z letargie.

Tomáš Kučera, 17.11. 2016

Josef Kordík se narodil 1.8. 1948 v Nové Vsi nad Popelkou a vystudoval textilní průmyslovku. V r. 1969 se rozhodl stát se knězem a v září 1970 nastoupil do semináře v Litoměřicích. Po dokončení studií a vysvěcení nastoupil v r. 1975 jako kaplan v Bílině, poté působil v severočeské Libčevsi. V r.1978 podepsal Chartu 77, zapojil se do disentu a své názory projevoval otevřeně i při kázáních.

Brzy se dostal do problémů s režimem, což v r. 1981 vyústilo v odebrání státního souhlasu k vykonávání kněžského povolání. Protože však ještě pět týdnů sloužil mše, byl obžalován z maření státního dozoru nad církvemi a byl odsouzen k podmíněnému trestu. Poté pracoval v dělnických profesích, byl několikrát vyslýchán a ke kněžské službě se mohl vrátit až v r. 1989 po pádu komunismu. Po vrácení státního souhlasu mu na konci r. 1989 přidělili faru v Železnici na Jičínsku, kde působí doposud. Začal pracovat také jako vězeňský kaplan ve valdické věznici.

AKTUALITY

Mikuláš přijde na bohoslužbu do orlického kostela 4.12. v 10.15 hod.

Koncert: Roráty Familia Cantorum
4.12. v 17 h. v kostele sv. Václava v Letohradě.

Návštěvy nemocných před Vánoce
- od 7.12. , nahlaste p. faráři osobně nebo telefonicky na č. 731 40 22 36..

Duchovní obnova s Ladislavem Heryánem
10.12. v jídelně Orlovny 9.30 - 12 hod.

Adventní bohoslužba smíření
18.12. v 15 hod. v kostele sv. Václava.

Štědrovečerní bohoslužba s lucerničkami
24.12. v 16 h. v orlickém kostele.

Česká mše vánoční J. J. Ryby - Familia cantorum
25.12. v 10.15 h. v orlic. kostele.

Děti zpívají u jeslí
26.12. v 15 h. v kostele sv. Václava.

CORALE - vánoční koncert žamberského gymnázia
27.12. v 16.30 h. v kostele sv. Václava.

Poděkování za rok 2016
31.12. v 18 h. v mistrovickém kostele.

Vánoční koncert ZUŠ A. Muchy
13. a 14. 12. v 17 hod. v domě kultury.
Vstupné: 90 Kč dospělí; 50 Kč děti, senioři;
zdarma děti do 15 let.

Půjdem spolu do Betléma - vánoční, prodejní výstava v městském muzeu
28.11. - 23.12.
Otevřeno po - pá: 8 - 11 11:30 - 16 h.
po a stř. odpol.: do 17 h.
so: 8 - 11 h.
Vstupné: 30 Kč dospělí; 20 Kč děti, studenti a senioři; 70 Kč rodinně.

Přátelství Boha křtem přijal

13.11. Josefína Jurenková
Emma Tereza Ettlerová

Lásku, úctu a věrnost si slíbili

5. 11. Jiří Fogl a Marie Vyhánková

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme všem, kteří připravili Farní odpoledne. Za dobrou organizaci, program, za perfektní nástěnky paní Janě Andrášové, za dokonalé pohoštění (paní Janě Čandové a spol.), děvčatům pečujícím děti, všem za návštěvu.

FARNÍ RADA INFORMUJE

Z EKONOMICKÉ RADY

Vyúčtování Svatováclavské slavnosti

Náklady (program, stavba pódia, ozvučení, lavičky a stoly) 25.205 Kč
Výnosy (vstupné, tombola) 25.540 Kč
Výnosy z občerstvení 33.475 Kč
Výnos celkem 33.810 Kč

Úprava prostor pro přípravu agapé

ER schválila rekonstrukci místnosti po levé straně presbytáře v orlickém kostele k přípravě pohoštění (agapé) po bohoslužbě. Na uhrazení kuchyňské linky se dřezem za 35.120 Kč použijeme peníze ze Svatováclavské slavnosti.

Pravidla pro schvalování nákupů

ER schválila nová pravidla pro schvalování nákupů materiálu pro potřeby farnosti, podle kterých mimo jiné nákupy nad 5.000 Kč potřebují souhlas ER farnosti.

Oprava márnice na Kunčicích

Grant Ministerstva kultury 450.000 Kč, příspěvek města Letohrad 202.000 Kč. Spoluúčast farnosti na opravě činí 31.353 Kč. K získání peněz na uhrazení spoučasti jsme zřídili zvláštní účet: 13238577329/0800 var. symbol 121314.

Jeho stav k 14.11. činí 18.940 Kč
(dary jednotlivců: 16.000 Kč,
sbírka při posvícenské bohoslužbě na Kunčicích 2.940 Kč).
Potřebujeme získat ještě 12.413 Kč.

Oprava varhan v orlickém kostele

ER schválila krytí předpokládaných nákladů na opravu varhan v orlickém kostele (prasklý měch) do 10 tis. Kč.

Daňově odeditelné dary pro farnost

Pokud zašlete finanční příspěvek na provoz farnosti bezhotovostně nad 500 Kč, obdržíte od hospodáře farnosti (paní Jany Kalouskové) potvrzení o daru. To má následující výhody:

- celý váš příspěvek může být použit pro potřeby farnosti,
- zahrnutím potvrzení o daru do vašeho daňového priznání si můžete snížit svůj daňový základ (zaplatíte nižší daně) v roce, kdy příspěvek poskytnete
Číslo účtu farnosti: 1323857329/0800

Z PASTORAČNÍ RADY

- Členové pastorační rady připravovali program na farní odpoledne 20.11.
- První zkušenosti s nedělní školou jsou dobré, akce se rozjíždí, děti jsou spokojené
- Víkend rodin v příštím roce bude 26.-28.5. 2017 na Vesmíru v Deštném.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme ThDr. Pavlu Keřkovskému za výtečnou přednášku o lidských právech.

BESEDY

SE SNOUBENCI A NOVOMANŽELY

(víra není podmínkou)

každou neděli v 18 hod. na faře.

Poprvé se sejdeme 8. ledna.

Téma:

- k čemu je manželství dobré
- rozdíly mezi mužem a ženou, čím se můžeme navzájem obdarovat
- zamilovanost a láska
- umění komunikace
- pravidla soužití (odpuštění, řešení sporů, hádek ...)
- soužití s rodiči (pravidla, výhody a úskali)
- hospodaření s penězi
- trávení volného času
- výchova dětí
- obsah manželského slibu
- posláni manželů
- sexualita jako boží dar a most
- příprava na svatební obřad

PROSINEC VE STREETU

facebook: nzdm street-letohrad

po 5. 12. **turnaj v piškvorkách**
přijď ostatní porazit ve známé hře piškvorky

po 12. 12. **turnaj ve fotbálku**
pokud máš rád stolní fotbálek, přijď

po 19. 12. **pečení perníčků**
společné pečení vánočních perníčků

st 21. 12. **vánoční párty**
ukončení tohoto roku s posezením a prodlouženou otevírací dobou

22. - 30. 12. **zavřeno**

TÉMA MĚSÍCE: závislost na kyberprostoru
Viš, co to je? A co všechno spadá pod pojem kyberprostor? Viš, jaké jsou následky? Patříš i ty do skupiny závisláků na kyberprostoru? O tom všem spolu můžeme mluvit.

ZPRÁVY Z CHARITY

Tříkrálová sbírka 2017

Dobročinnou Tříkrálovou sbírku pořádá Charita ČR již posedmnácté a její výtežek je určen především na **podporu charitních služeb v našem regionu.**

Oblastní charita Ústí nad Orlicí zaměstnává cca 120 lidí a v celém okrese poskytuje už 25 let více než desítku služeb lidem všech generací.

Našimi klienty jsou mladí i staří - lidé čelící nemocem a zdravotním potížím, chudobě, samotě apod. Stabilní rodina je základ životní jistoty každého člověka, a právě podpora rodiny je jedním z hlavních cílů naší práce. I tento ročník Tříkrálové sbírky podpoří dárce naše služby na Orlickoústecku, např. Domácí hospicovou péči, pečovatelskou službu, rodinná centra, sociálně-aktivizační služby pro

rodiny s dětmi, Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, Občanskou poradnu, zařízení pro osoby bez přístřeší atd.

Ve sbírce za rok 2016 se v orlickoústeckém okrese vybralo 2.439.598 Kč. 65 % výtěžku použila Oblastní charita v souladu se záměry zejména na zajištění domácí hospicové péče, pečovatelské služby, automobil pro pečovatelky a další charitní služby. Další podíl z výtěžku je určen na projekty Diecézní charity HK (15 %), na zahraniční humanitární fond CHČR (10 %), na režii TS (5 %) a projekty CHČR (5 %).

„Máme právo brát a povinnost dávat,“ tak formuloval své životní krédo prof. MUDr. Josef Koutecký, zakladatel české dětské onkologie. Až nám v lednu budou koledníci zpívat „šťěstí, zdraví vinšujem vám...“, můžeme se **nechat obdarovat** jejich přáními. Naše společnost patří k té, která se může rozdělit s těmi, kdo v životě neměli takové štěstí. Proto nám i tentokrát koledníci nabídnou možnost **přispět** prostřednictvím organizací Charit potřebným.

Těšíme se na krátká setkání u vašich dveří. V Letohradě proběhne tato akce o víkend 6.-8. ledna.

Bližší obecné informace k *Tříkrálové sbírce* najdete na www.trikralovasbirka.cz, regionální informace k *TS* a k *činnostem Oblastní charity* naleznete na www.uo.charita.cz a v *časopise Charitní aktuality*, který budou rozdávat koledníci.

V prodejnách Konzumu můžete podpořit Oblastní charitu

Obchodní družstvo Konzum Ústí nad Orlicí připravilo další ročník podpory regionálních neziskových organizací prostřednictvím programu „Společně za úsměv“. Oblastní charita se ho účastní s projektem č. 06 na pořizování sušičky prádla pro Dům pokojného stáří v Ústí n.O. - Kerharticích.

Do 31.12. 2016 může široká veřejnost podpořit v prodejnách Konzumu projekty téměř tří desítek neziskových organizací. Oblastní charita se programu účastní se záměrem pořádat sušičku prádla pro klienty Domů pokojného stáří sv. Kryštofa v Ústí n.O. - Kerharticích. V tomto zařízení již 17 let nacházejí domov senioři z Ústí a okolí. Součástí péče o seniory je i pečovatelská služba, ve které bude využita nová sušička prádla. Pečovatelky díky novému pomocníkovi ušetří čas a vyřeší problém s místem, kde prádlo klientů sušit.

Více o činnosti Oblastní charity najdete na www.uo.charita.cz

Hledáme lektora cvičení na míči

Oblastní charita Ústí nad Orlicí přijme lektora cvičení na míči pro těhotné a ženy po porodu. Frekvence cvičení - 1 hodina týdně. Nástup od ledna 2017. **Kontaktní osoba:** Petra Jarošová, tel.: 731 402 336, e-mail: podstreichou@seznam.cz Životopisy zasílejte do 9.12. 2016 na e-mail: podstreichou@seznam.cz nebo poštou na adresu Centrum pod střechou, Taušlova 714, Letohrad 561 51.

MÁM DLUHY A CHCI JE ŘEŠIT, CO MÁM DĚLAT?

Úraz, rozbitá pračka, ztráta zaměstnání, rozvod. Do dluhové pasti člověk sklouzne velmi snadno.

Udělejte si ve svých dluhích pořádek

Pokud se Vám dluhy stále nabalují a nevíte, jak z toho ven:

- Zjistěte, komu a kolik dlužíte.
- Snažte se najít smlouvy, upomínky, soudní rozhodnutí či exekuční příkazy a jiné dokumenty ke svým dluhům.
- Věřitelům zašlete písemnou žádost o upřesnění dluhu, případně je navštivte osobně
- U soudu si písemně požádejte o výpis exekucí a občanskoprávních řízení vedených na Vaše jméno.
- Dluhy si rozdělte podle důležitosti. Především hradte dluhy související s bydlením, abyste nepřišli o střechu nad hlavou.

Komunikujte s věřiteli

Dluhy se samy nevyřeší, není dobré před nimi utíkat. Nejlepší je s věřitelem komunikovat narovinu, o své složité finanční situaci ho informujte.

- Přebírejte si poštu, reagujte na upomínky a výzvy k zaplacení.
- Pokud měníte bydliště, změnu adresy nezapomeňte nahlásit všem věřitelům.
- Platte dohodnuté splátky. Pokud na ně nemáte, požádejte o snížení splátek a navrhněte jinou výši. Pokud z vážného důvodu nemůžete platit ani snížené splátky, požádejte o dočasný odklad splátek.

Svoje dluhy řešte

Své dluhy platte dobrovolně. Pokud po váš dluh bude věřitel vymáhat, výrazně se vám to prodraží.

- Sestavte si rodinný rozpočet, omezte výdaje na minimum a snažte se zvýšit své příjmy. Pokud vám měsíčně chybí peníze, zkuste požádat o dávky (sociální, invalidní důchod, podporu v nezaměstnanosti,...).
- V žádném případě své dluhy neřešte dalším zadlužováním. Z dluhového kolotoče bývá velmi těžké se dostat. Jestliže na dluhy sami nestačíte, zvažte, jestli můžete o pomoc požádat rodinu. Pokud vám přijde dopis od soudu nebo exekutora, reagujte. Pokud si sami nevíte rady, navštivte odborníka.
- Jednou z možných cest, jak se dostat z dluhové pasti, je oddlužení, tzv. osobní bankrot. Pokud máte zájem nejen o informace o oddlužení, neváhejte navštívit naši občanskou poradnu.

Každý se může ocitnout v obtížné životní situaci. Většina situací má řešení, jen je potřeba toto řešení hledat. Občanská poradna vám k tomu nabízí bezplatnou pomoc. Kontaktní místo v Letohradě, Na Kopečku 356, je otevřeno každý čtvrtek od 9 do 12 h., tel. 734 281 415, e-mail: poradna@orlicko.cz, bližší informace na www.uo.charita.cz

FARNÍCI A PŘÍJMY FARNOSTI

V článku prázdninového Okénka byl zveřejněn dopis farní rady, adresovaný diecéznímu biskupovi, s prosbou o vyslání zástupce biskupství do místní farnosti k diskusi v rámci veřejného zasedání farní rady. Reakcí na tento dopis byla odpověď diecézního ekonoma z července t.r., přetištěná v zářijovém Okénku. V tiskové zprávě biskupství v Hradci Králové bylo zveřejněno, že „v pondělí 24. října se na pozvání Mons. Jana Vokála sešli v biskupském městě zástupci ekonomických rad farností celé diecéze, aby získali informace o zásadních otázkách budoucího vývoje financí a majetku královéhradecké diecéze a byli seznámeni se směrem ekonomického vývoje diecéze v post-restituční době, včetně nutnosti pohledu na hospodaření diecéze jako celku“. Zpráva je zakončena informací, že zástupci ekonomických rad čile vznášeli dotazy, na něž jim bylo odpovídáno. Konkrétní podrobnosti o odpovědích se ovšem z tiskové zprávy nedovíme. To nám mohou sdělit pouze účastníci tohoto setkání, nakolik si vše zapamatovali. Do jaké míry byly zodpovězeny všechny otázky farníků, nelze v této chvíli zjistit.

Zpřístupnění přesnější struktury a počtu věřících ve farnosti Letohrad pro potřeby tohoto článku se mi ani po opakovaném pokusu nepodařilo zjistit. Nezbyvá než si s připuštěným větším statistickým chybami pomoci z veřejně dostupných dat. Na webu farnosti je uvedeno, že ve farnosti Letohrad pravidelně navštěvuje bohoslužby asi 10 % jejích obyvatel, tedy cca 800 farníků. Z dat ČSÚ plyne, že ve farnosti je celkově 49,02 % ekonomicky aktivních obyvatel. Jelikož nebyla zpřístupněna data ze sčítání návštěvníků bohoslužeb z r. 2014, bude zapotřebí použít tento poměr jak pro „nevěřící“, tak pro osoby hlásící se katolickému vyznání. Dosadíme-li k tomu konkrétní počty osob, dostaneme následující:

- k Církví římskokatolické se hlásilo v r. 2011 ve farnosti Letohrad 1 432 obyvatel, avšak na bohoslužby dochází v r. 2014 pouze kolem 800;
- „pravidelně“ navštěvuje bohoslužby 57,54 % osob hlásících se katolíkům;
- ekonomicky aktivních, hlásících se k římsko-katol. vyznání by tedy ve farnosti mělo být 702 obyvatel, avšak na bohoslužby v r. 2014 by mělo docházet pouze 404 ekonomicky aktivních osob.

Tvořili-li farnost Letohrad 4 obce s celkem osmi kostely, pak by 404 ekonomicky aktivních návštěvníků bohoslužeb mělo ufinancovat provoz 8 kostelů, tj. 50 ekonomicky aktivních na 1 kostel.

Ne všechny osoby označované jako ekonomicky neaktivní jsou však bez jakéhokoli příjmu. Započteme-li tedy mezi osoby s příjmem i nepřijímající důchodce a osoby s vlastním zdrojem obživy a poměrnou část těch, co svoji ekonomickou aktivitu neuvedli, a zároveň odečteme nezaměstnané, dostaneme se k číslu 73.

Od 1. ledna 2012 dle Směrnice k Fondu so-

lidarity královéhradecké diecéze č. 5/2011 NRG přispívají farnosti do tohoto fondu částkou ve výši 10 % ze sbírek konaných při bohoslužbách a tyto prostředky „jsou odváděny bez udělování výjimek“.

Praktickým dopadem je, že počet farníků mající jakýkoli příjem, kteří musí „ufinancovat“ provoz jednoho kostela nepřevyšší číslo 66. Přiměřenost nechť posoudí každý sám ...

Pavel Javora, Brno

DOPISY ČTENÁŘŮ

VÁNOČNÍ

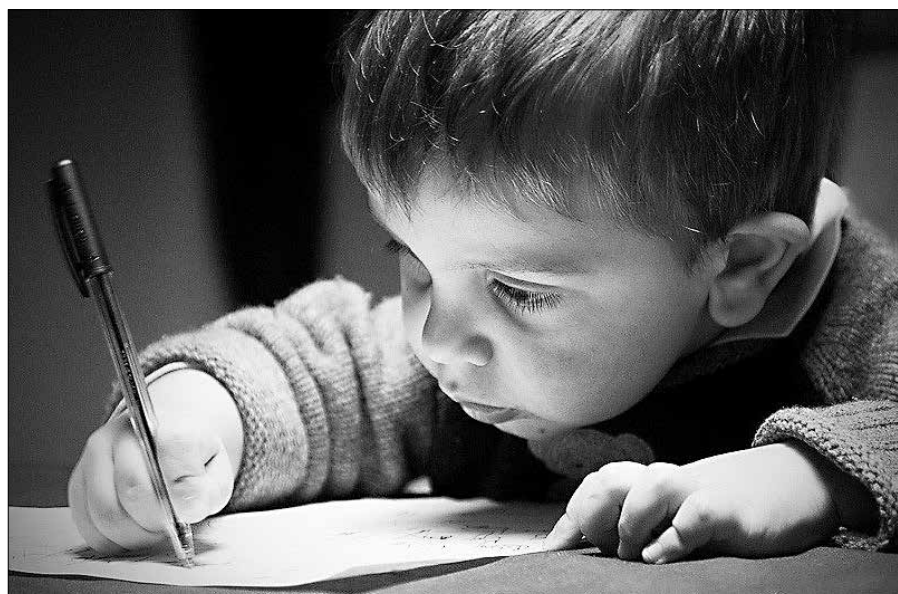
Vzpomínky maličko lžou. Já vím. Ta moje vánoční začíná zachumeleným Kyšperkem, čekáním na veselé strýčky, mamčininy bratry, co přijedou domů na svátky z Prahy. S nimi se najednou všechno dalo do pohybu. Stromček, kapr, to byla jejich starost. A také najít na Štědrý den toho chudého, jemuž babička připravila trochu potravin. Dokud tohle nesplnili, nemohlo se zasednout k černému kubovi. A jak ten voněl po houbách!

Vánoce v Kyšperku, to byla slavná zpívaná půlnoční. Patří tam jména varhanice Šrůtové, rodin Motlů, Moravců, Reineltů, Krejsů, Vychytilů, Kubových, paměť je zrádná, nechce vyplavit další jména, a že těch lidí na kůru vždycky bylo!

A pak se pravidelně ve sváteční dny hrálo divadlo. To byla zásluha ochotnického spolku Kolár. Pamatuju se na dojemný kus o Tylovi - Píseň podzimní lásky, ale taky na Hrátky s čertem, Lištičky, Jak šla basa do nebe, Strakonický dudák, Tak žil a hrál nám Kmoch, Veselé windsorské paničky, Malostranská humoreska, Námluvy Pelopovy, Hippodamie, Pygmalion ... to je jen pár titulů z dob mého dospívání. Rodiny ochotníků musely dostat vánočním přípravám i horečnému dění před premiérou a ještě se v plném společenském lesku dostavit jako uměničtivé obecnstvo. Ne, nechci to znevažovat, myslím, že kyšperští ochotníci měli vždycky dobrý vkus a dobrou úroveň.

Vzpomínka na válečné Vánoce, to je pan farář Schreiber, který nám, prvňákům, na tabuli maloval barevnými křídami (a to byl přepych, paní učitelka Krčmářová užívala hlavně bílou křídou) obrázky k biblickým příběhům. Vyprávěl je tak dramaticky a přesvědčivě, že i ti největší nezbedové ani nedýchali. Zavedl nás do kostela, k jesličkám, bývaly u pravého bočního oltáře a o tolik větší než betlém, který jsme doma stavěli s tatínkem. Patřila jsem k těm naivům, co ještě ve druhé třídě věřili na Ježíška a na splnění toužebných vlastních rukou sepsaných přání, budeme-li hodní. Ten mýtus nám pan farář laskavě ponechával.

A tak se stalo, že o jedněch těch sněhem kypících válečných Vánocích se splnilo mnohem víc, než jsem si vůbec dokázala přát. Objevilo

se loutkové divadlo! Kolik času jeho výrobě tatínek a strýčkové věnovali, co se navyřádávali, navymýšleli, kolik šatiček ušila maminka s babičkou, aby loutky řádně oblékly! Kolik umu vložili všichni do toho, aby scéna byla elektricky osvětlena, aby opona běhala jako na drátku... Tohle všechno jsem zvěděla samozřejmě o mnoho a mnoho let později. Tehdy nás pimprlata sebrala na sto procent. A pak v zimních nedělních odpoledních divadélko zaujalo místo uprostřed kuchyně, táta nad ním natáhl šňůru. Na obě strany od divadélka, aby se oddělil prostor diváků od aktérů, na tu šňůru babička zavěsila těžké přehozy z postelí. Posadila se jako strážce pořádku ke kamnům a pravidelným příkládáním polínek je udržovala v chodu, já oběhla kamarády v Kolonii a až do večera jsme propadli kouzlu českých Honzů, Škrholy, Kašpárka, princezen... Že ty postavicky mluvily hlasem mámy, táty, strýčků? Nevnímali jsme to. Hrdinové na nitkách dělali chyby, procházeli nebezpečně, byli lakotní, hloupí či vychytralí, ufnukaní nebo neposlušní, odvážní a stateční... Nakonec ale byli vždycky po právu odměněni nebo potrestáni. Oddychli jsme si, že to tak spravedlivě skončilo. Z té asi desítky dětí, které k nám za loutkami chodily, vyrostli slušní lidé. Myslíte, že jim k tomu morálka českých pohádek (nejen těch z divadélka, i z knih, z babičkovských vyprávění) mohla také trochu pomoci?

Celé české Vánoce jsou tradičně pohádkou o dobru. Jako by lež, zášť, nenávisť vůbec světem nechodily. Jsou pohádkou o dobrých a laskavých, soucitných lidech, co se radují z narození dítěte, co přitakávají novému životu a ukazují mu vlídnou tvář a štědrou ruku.

Za okno dám letos dopis Ježíškovi s tímhle přáním: Prosím tě, Ježíšku, pomoz lidem, ať z té pohádky udělají skutečnost. A ať netrvá jen o Vánocích. Byla jsem hodná. Děkuji ti.

EN

MILENCI A DLUHY - AŤ ZAPLATÍ TEN DRUHÝ!

Láska, ten cit úchvatný, velkolepý, hory přenášejší, konejšivý jako horský potůček v kamenné pustině. Cit básníky opěvovaný, skloňovaný od okamžiku, kdy se lidstvo nadechlo k výkřiku a k vědomí člověčenství... A přesto není citu, který by byl dnes častěji vykrádán, devalvován, šizen a zrazován. Lidé mého věku si slibovali lásku, úctu a věrnost, moje babička slibovala dědečkovi před oltářem ještě poslušnost...

Dnešní mladí lidé však zavrhnou instituce, nepotřebují formální svazky, mají své přítelkyně, své přitele. Odhodili přežitou formu manželství. „Máme se rádi a to je hlavní!...“ Já pevně věřím, že i dnes si lidé slibují ve chvílích nejbližších lásku a věrnost, a že se nikdy neopustí. Jenomže jak dlouho vydrží láskyplné vztahy bez jakéhokoliv institucionálního zajištění? Známe hodně příběhů vykradačů vztahů, jež ničí své protějšky...

Před půl rokem přišel do poradny dvoumetrový muž. Ruce, co znají práci, se mu chvěly, hlas také. Vyprávěl mi svůj příběh. Manželka si našla jiného, on znal jen tvrdou práci v družstvu, žádné vysedávání v kavárně. Rozvedli se, žil pak nějaký čas sám, občas se v domácnosti ukázala dcera. Mívala otevřenou dlaň...

Potom se v jeho životě objevila „ONA“. Příjemná, milá, uměla dobře vařit. Do jeho „upadající domácnosti“ vnesla příslib tepla a citu. Svěřila se mu, že má před sebou dědické řízení po zemřelém příbuzném. Musí vyplatit bratra, a tak se teprve dostane k vlastnictví domku. Domeček mu zpovzdálí také ukázala. Mohli by tam žít spolu, jistě pohodlněji než po podnájmech, nebo by mohli domek prodat... Každopádně potřebovala teď aktuálně založit, aby se přes to obtížné dědické řízení překloupýtala a získala slušný majetek. O peníze koneckonců nejde, vždyť se mají rádi, všechno mu vrátí, plánovali společnou budoucnost... Byl to však jen krátkou dobu trvající přelud.

NÁŠ ROZHOVOR

Josef Vencl z Šedivce (30) se v srpnu vrátil z téměř ročního působení na misiích v Bulharsku.

Jaká misie to byla a jaké má poslání?

Misie, kde jsem byl jako dobrovolník, založili čeští Salesiáni před 22 lety. Jejich posláním je pomáhat dětem a dospívajícím v nouzi. Podle vzoru zakladatele salesiánského řádu - dona Bosca - který se v době průmyslové revoluce staral v Turíně o kluky na ulici a v nelidských podmínkách továren. Tehdy začaly vznikat první oratoře - místa, kde se s mladými pracuje podle salesiánského systému: škola, kostel, dům, hřiště. Tyto prvky se dají najít všude v jejich práci.

Jaké byly začátky této misie?

Salesiáni odjeli do Bulharska v r. 1994 a usadili se v Kazanlaku, kde dostali řeckokatolickou farnost. Později se rozšířili do Staré Zagoře. Ve farnosti se 40 let nesloužilo, kostel byl nedostavěný, komunisté ho využívali jako

Vzal si u banky půjčku tři sta tisíc. Já by nepůjčili - měla malý výdělek. Peníze vybral a přítelkyni je odevzdal. Dokonce mu napsala jakési písemné potvrzení o tom, že má vůči němu dluh - nevyžadoval to, ale chtěla mít všechno v pořádku. Poslala na jeho účet dvě splátky a se třetí se již opozdila... Zmizela z jeho života tak rychle, jak se objevila. Zpočátku po ní pátral, ale když zjistil, že slibovaný domeček nepatří ani jejímu bratrovi, ani jí, pouze cizím lidem, došlo mu, že sliby se mají jinak. Byl zadlužený, bydlel v nájmu a dcera požadovala zvýšit výživné. Vzal si ještě nějakou půjčku, aby to zvládl a v práci měl úraz. Pracovní neschopnost, dlouhodobá rekonvalescence a výhrůžky věřitelů mu vzaly veškerou sebeúctu. Přišel jako zlomený člověk...

Měli jsme s klientem několik sezení. Nakonec se odhodlal na bývalou přítelkyni Evičku podat trestní oznámení pro podvod. Požádal krajský soud o osobní bankrot a oddlužení mu skutečně povolili. Soud uznal Evičku vinnou z trestného činu podvodu a podle rozsudku soudu má zaplatit to, co z něho podvodně vymámila. Ovšem, kde je Evičky konec? Náš klient platí svůj dluh sám a účinnost exekuce vůči Evičce je bezvýsledná. Paní mění svá bydliště a nic prakticky nevlastní. Vlastně ano. Přislíbila teplo a citu, kterým osamělého člověka obšťastnila.

V životě našeho klienta a v jeho domácnosti však vysvitlo slunce. Dcera se k němu vrátila, dokončila školu. On, díky oddlužení, získal potřebnou sebedůvěru, že svoji situaci s dluhy zvládne.

Ač byla jistota instituce manželství a Desatera v naší společnosti nahrazena institucí „ničeho“ - smlouvou o zápůjčce a ruku v ruce i uznání dluhu chápu jako drobnou úlitbu pro vlastní zajištění.

Přeji vám láskyplné vztahy založené na poctivosti, vzájemné úctě a věrnosti. Vždyť po nich všichni toužíme.

JF.

školkou. Kazanlackská farnost má 10 -15 lidí, starozagorská asi třicet. Podobně je na tom katolická církev v celém Bulharsku, kde je 98 % věřících s pravoslavným vyznáním. Řecko i římskokatolických kněží je v celém Bulharsku asi padesát a tři biskupové. Takže když jedou věřící z celé země na nějaké církevní slavnosti, všichni se vlastně znají.

V obou farnostech začali Salesiáni pracovat s Romy. Kazanlak má 70.000 obyvatel, Stará Zagora je dvojnásobná. Hodně bulharských měst má romskou čtvrť, kde jich žijí tisíce, např. ve Staré Zagoře asi 20.000. Tyto romské čtvrti, tzv. machaly, žijí svým uzavřeným životem - mají svého lékaře, úřady a kulturu atd., takže někteří lidé za celý život toto území nikdy neopustili, a někteří skutečně neumějí vůbec bulharsky.

Jakou mají Romové v Bulharsku pozici?

Horší než u nás a souvisí to nejspíš s jejich počtem. U nás jsou společností lépe přijímáni, jakkoliv se nám to zdá zvláštní, protože i u nás jsou Romové v nelibosti. Tam je jich ale víc, jsou víc izolovaní, žijí ve větší nouzi. Běžně bydlí v domku bez vody a elektřiny (často se ale někde nějak připojí), v jedné místnosti s celou rodinou. Obvykle tam nechybí televize a počítač, ale děti nemají klid, nemají se kde učit, a rodiče ani nepovažují za nutné, aby děti chodily pravidelně do školy. Ve Staré Zagoře jsou ve vývoji o trochu dál - snaží se s Romy pracovat a zapojovat je do různých prací.

Co jste dělali a kde?

V Kazanlaku jsme měli oratoř dvakrát týdně, ve Staré Zagoře denně. Tam byl i bohatší program - vedle doučování i další zájmové kroužky. Bylo nás 5 salesiánů a 4 dobrovolníci. Já jsem měl v Kazanlaku na internátě na starosti 4 kluky od 13 do 17 let. Naše práce měla převážně prvek hřiště, protože tamní školský systém se teprve dostává k tomu, že by podporoval soukromé školství. Prvek Dům - to byl internát pro kluky, kde jsem

působil. Kostel patří k salesiánskému programu přirozeně. Až bude postavena škola, chtěli by se Salesiáni zapojit do základního vzdělávání. Zatím doučují a všemožně podporují vzdělávání na jiných školách.

Mým úkolem bylo starat se o kluky na internátu v Kazanlaku, po škole jsme se s kluky doučovali, já třeba angličtinu, hráli hry nebo pracovali. S doučováním pomáhají i lidé z farnosti. O prázdninách pořádají Salesiáni ještě tábory pro děti - odděleně pro bulharské a romské, já měl na starosti vedení tábora pro bulharské kluky. Takže o prázdninách se práce dobrovolníkům zdvojnásobí - kroužky pokračují, a přibude tábor. Proto k nám jezdí krátkodobí „letní“ dobrovolníci.

Řeholníci jsou tam od začátku nebo se mění?

Mění se a připravuje se rozšíření komunity, které souvisí se stavbou školy ve Staré Zagoře, Tím se stane komunita mezinárodní. K Indovi Donborovi má přijít jeden Salesián z Konga a jeden z Brazílie. Teď se tam staví kostel.

Jak jste děti motivovali k učení?

Salesiáni mají zavedený bodový systém - když dítě chodí na doučování, dostane určitý počet bodů, stejně tak i zájmový kroužek. Salesiáni vybírají děti, které se nejvíc snaží a mají nejvíc bodů. Těm pak otevírají další možnosti: zimní a letní tábory, výlety mimo město do míst, která by jinak neviděl. V létě s námi takto bylo v Krakově na setkání mládeže s papežem pět romských kluků.

Kolik dětí na obou místech za těch 20 let prošlo misemi?

Ve Staré Zagoře máme tři místnosti přímo v machale, je tam větší nabídka programů, doučování, hudební nástroje, vaření, pečení, výtvarka. Za 20 let zde prošlo kolem 1.000 dětí. Salesiáni chodí aktivně do romské čtvrti, mluví s rodiči, zvou děti na programy, doučování, hry, když jsou ochotní se zapojit a respektovat pravidla, jsou tam od rána do večera celý týden až do soboty. Pokud se uchyti

a chodí pravidelně, otevře se pro ně možnost změnit školu a dojíždět na internát do Kazanlaku. To je pro děti přínosné, protože tráví týden v naší komunitě, mají klid na učení, po škole je doučování, hry a různé zájmové kroužky. V Kazanlaku je ztížená práce - misie je mimo romskou čtvrť, která je navíc velmi uzavřená. Přesto tudy za 20 let prošlo cca 400 dětí.

Jak vás brali průměrní Bulhaři?

Často jsme se setkávali s názorem, že to co děláme, nemá cenu. Většinou nás lidé obdivovali, ale netajili se tím, že se jim to zdá zbytečné.

Co ti dal pobyt na těchto misích?

Salesiánská práce tam je na dlouhou trať. Za dvacet let se jim třeba nepodařilo, aby odmaturovala jediná dívka. Romské ženy jsou hodně ovlivněny komunitním životem. V machale se dívky vdávají třeba ve 14 - 15 letech, a pak

žijí už jen pro rodinu. Na druhou stranu je úspěch v tom, že začala manželská setkání. Setkal jsem se tam s úplně jiným druhem práce, dostali jsme tam velký prostor pro vlastní realizaci a nápady. Vedle zmiňované práce s dětmi jsem měl ještě dva dlouhodobé úkoly - aktualizaci kazanlackské knihovny o 2.000 svazcích a tvorbu Bulharského zpravodaje, což je měsíčník, který vydávají Salesiáni pro Čechy. Podíleli jsme se na přípravě animátorských kurzů, her, seminářů. To jsou všechno zkušenosti, na kterých se dá stavět dál.

Dá se už teď nějak hodnotit těch uplynulých 20 let?

Některé věci tam začínají dávat smysl. Je to třeba přijetí Salesiánů v romské machale. Místní Romové ve Staré Zagoře už nás berou, znají nás, jsou otevřenější, nemají takovou hradbu vůči okolnímu světu. Salesiáni

mají první Romy, které by zaměstnali jako vychovatele. Na některé mše chodí společně Bulhaři i romské děti, to bylo dřív nemyslitelné. Je vidět, že vzájemná nevráživost a strach mezi oběma etniky nejsou nepřekonatelné. Naproti tomu v kazanlackské machale je situace jiná, tam je dost riskantní jít. Navíc poté, co v novinách vyšly fotografie z oslav 20. výročí misie, jejich přítomnost ubyla. Děti samy ale docházení na misií cítí jako výsadu. Někteří mladí, kteří prošli programem misie, mají zkušenost s prací, vlastní snahou, pílí, už mají své děti a mohou to předávat dál. Třeba to ještě sami neustojí a nedokážou obstát proti silné romské komunitě, která má velikou tradici a dynamiku. Ale jejich děti budou mít v rodičích větší oporu. Ta naděje tady je...

/M

MUSELA JSEM OPUSTIT NAIVNÍ PŘEDSTAVY

Anička (24) se stará se svou babičkou o maminku (53), která má přes dvacet let roztroušenou sklerózu. Naučila se svou životní situaci přijmout, a chce dát okolí na vědomí, že i v takových životních obdobích mohou mladí lidé dobře obstát...

Mamka onemocněla, když mi byly dva roky, vlastně ji nepamatuju zdravou. Ještě než jsem nastoupila do školy, zemřel její otec - můj děda - který byl pro ni velkou oporou. Do první třídy se mnou ještě mamka chodila. Museli jsme vyrážet brzo, protože chodila s hůlkou, a za větrného nebo deštivého počasí to pro ni bylo obtížné. Když mně bylo dvanáct, byla mamka už na invalidním vozíku. Pořád chodila po doktorech, to ještě fungoval taťka. Když mi bylo osmnáct, taťka od nás odešel - našel si jinou paní. Zbyly jsme na péči o mamku samy s babičkou, sourozence nemám. Babička měla tehdy ještě dost sil, tak jsem brala její péči jako samozřejmost a babička to skutečně také dlouho zvládala. Teď ale už fyzicky nemůže, je jí 77 let. Maminčin stav se zhoršil, postupně jsme ji přenášeli na postel a toaletní židli, začali jsme shánět zvedák, a do toho si mamka zlomila nohu v krčku. Takže teď je v LDN, a na víkend si ji беру domů, kde se o ni s babičkou staráme.

Anička studuje 4. rokem psychologii a sociologii v Brně, a má tam i přítele. Víkendová cesta domů vede nejdřív do LDN, kde maminku vyzvedne a přiveze na dva dny domů. Doma ji polohují, protože už to sama nedokáže, a navíc má proleženiny, dávají jíst a pít, obstarají hygienu. Babičku už sice bolí záda, ale stále zvládne svou dceru nakrmit, uvařit a povídat si s ní. Aniččin svět je trochu jiný než svět většiny jejích vrstevníků.

Musela jsem opustit své naivní představy. Chtěla jsem zachraňovat svět a být oceněna za to, že udělám něco dobrého... A najednou je člověk postaven do situace, kdy musí zareagovat velmi nezištně, pokorně a bez

pozornosti okolí. Třeba se musíte postarat o někoho z rodiny. Nikdo o tom neví. Nikdo to nevidí. Hodně ve mně rezonuje báseň Ivana M. Jirouse, která končí slovy: „Jedni bojují za lidská práva, ti druzí zatím, ti svým bližním perou posraná prostěradla.“ Ano, vždycky jsem si myslela, že budu dělat velké věci pro lidstvo, ale nakonec jsem dostala úděl jiný. A je sporné, co je přínosnější... Někdy to zvládám, a někdy vůbec ne. Provázejí mě stále otázky a pochybnosti. Někdo mi radí: „Dej mamku do ústavu, máš svůj život,“ jiný zas: „Nech školy a věnuj se mamce pořádně.“ Musela jsem si najít svoji cestu a obhájit ji sama před sebou. Dělam, co můžu. Každý by to řešil jinak. Já to dělám takhle. Každý si tohle dilema musí vyřešit sám v sobě, když se s tím potká. Kdybych se věnovala jenom mamce a zapoměla na partnera, tak mamce vezmu možnost mít vnoučata a vidět, že rodina dál pokračuje. Nebyla bych pak zahořklá? Kde bych brala energii? Zároveň tu naši rodinnou situaci беру jako šanci ukázat světu, že existuje množství lidí, kteří se doma o někoho starají. Že spousta lidí má velké trápení, které nedává na odív. A že můžeme být pro společnost obohaceni, i když nesplňujeme tu masku dokonalosti, která na nás všude dotírá. Maminka má pořád lidem co dát. Z ekonomického hlediska to už sice nejde, ale pořád je pro okolí bohatstvím. Je velmi moudrá a pokorná. Mohla by na nás mít o hodně větší nároky, ale snaží se nám vše ulehčit. Určitě se jí často stýská, ale nedává to najevo a nechává mi prostor pro vlastní život. V LDN kouká celé dny z jednoho okna a říká, že nejvzácnější chvíle jsou, když na stromě venku uvidí veverka... Vidím, že řada lidí je na tom ještě hůř než mamka, mají třeba mentální problémy, změni se jako člověk. Mamka je pořád mamka.

Podobné situace donutí člověka dříve dozrát. Máte jiné starosti i radosti než kamarádi. Je to tak?

Kamarádi se dělí na dvě skupiny: ta první neví nic, nezajímá je to a neřeší to. Ti druzí

mi řeknou: „Hele, my to nedokážeme pochopit, pro nás to je nepředstavitelné, ale budeme rádi, když to s námi budeš chtít sdílet.“ To mě povzbuzuje a drží nad vodou. Snaží se o pochopení. Kolikrát se mně stalo, že když jsem začala mluvit o tom, co prožívám, mnozí se mi světili se svým trápením... Řada vrstevníků ale žije opravdu jinak, a někdy jim to závidím. O víkendech se baví, pracují, zakládají rodiny, plánují cesty, chodí na brigády. Snažím se s tím vyrovnávat, a nemyslet si, že mně něco uniká ...

Trochu jiný svět, trochu jiná vnitřní zahrada... Nad čím uvazujete a jak vnímáte to, co prožíváte?

Vážím si toho, co můžu. Když jdu třeba na procházku, uvědomuju si, že to je dar, nikoli samozřejmost. Můj život se zrychlil - mám školu, partnera, mamku a věci, které kolem toho musím zařizovat. Těžko hledám vnitřní klid. Srovnat si, co bych chtěla dělat. Na druhé straně se určitým způsobem zpomalil - setkávám se s pomíjivostí těla, s naší konečností. To je bolestné ... ale i obohacující. Dnes už vím, že s něčím můžu pohnout, a s něčím ne. Nejsem tak zranitelná jako dřív. Ale samozřejmě jsou okamžiky, kdy sedím, brečím a nemůžu. Pak se zvednu, začnu něco dělat a ono to přejde. Nemám čas přemýšlet, lítám do školy, k partnerovi, domů. Někdy funguju jako robot, ale funguju. A to je to nejdůležitější.

/M

BĚŽKYNĚ

V domě je klid, a tak Marie po odpolední práci na zahrádce usedla k televizi. Sundala pleťnou hučku z hlavy, šátek z krku, složila ruce do klína na dederonovou zástěru po babičce. Vypnula všechny smysly a tupě zírá před sebe na barevné pohyblivé obrázky. Deset párů soutěží ve standardních tancích. Když uslyší rytmy valčíku, zbystří a hned se cítí povzneseně. Róby vlají, tanečníci jsou mladí, krásní, pružní. Vypadá to jak nic - jako kdyby ta ladnost byla vlastní každému člověku. Každému - bez ohledu na stáří, váhu a stav skeletu ... Tedy i jí samozřejmě ... Marie se zasní. Při rytmech ča-ča vstane, přejde do kuchyně, zahrabe ve skříní a vyloví brambůrky. Vítězoslavně je rozdělá a opět usedne do křesla k bedně. Přitom láduje slané pochoutky, po kterých je příšerná žízeň. Jen co přišlo paso doble, musela opravdu vstát a jít se napít. „Fuj, tyhle věci nejsou vůbec dobré ... Proč to dělají? A proč já to vůbec jím?“ komentuje Marie nevěřicně poloprázdný sáček, a na vyrovnání chuti vyžáhla půl desítky na ex. „Chlapi jako lusk ... Hlavně ten Taliján a Španěl ... Holt, horká krev“, uvažuje čerstvá padesátnice a vzpomene si na své mládí a nesmělé krůčky v baletu ... „Pche, bejt o třicet mladší, já bych vám ještě ukázala ...“ pronese kurážně směrem k televizi. Ale to už přišlo tango - vrchol smyslnosti. Marie zírá jak uhranutá ... To jsou pohyby! A napodobující rukama dámy z televize, odtančila opět do kuchyně - tentokrát pro zbytek čokolády.

RADKIN HONZÁK

*ukázka z knihy rozhovorů
"Všichni žijem v bláznici"*

... Zmínil jste se, že do tabletů dnes už zírají i mrňata. Břítce jste tehdy podotkl, že Matka příroda musí šilet, protože spousta věcí kolem dětí jde dnes proti ní, což vám, psychiatrům, zakládá na další práci. Proč zrovna v tomhle případě?

Protože pro malé dítě je dění na obrazovce vzhledem k jeho mozkovému vývoji jen chaotickým shlukem fleků, v kterém občas cosi rozpozná, ale nemá šanci pochytit jakékoli sdělení. Zajímá ho na tom výhradně to, že se to hýbe. Se stejným intelektuálním výsledkem může koukat do automatické pračky. Televize je zkrátka pro mrňata tvrdě patologická náplň.

A pro ty starší?

Existují už neurologické studie, které ukazují, že děti žijící na Facebooku ztrácejí následkem zjednodušené komunikace některé schopnosti, zejména v kognitivní oblasti, tedy v rozumných funkcích. Neučí se zkrátka myslet, navíc to u nich zvyšuje narcismus.

To proto, že v anonymním kyberprostoru, kde jsou jak partáci, tak soupeři pouze virtuální, se chováte po svém?

Ano, roztahují se někde, kde mě vůbec nikdo a nic kromě techniky neomezuje, a když hrají, pak výhradně za sebe. Je to celé o já, ne

Cítila se jak dračice, a tak pohodila do rytmu prudce hlavou. Něco jí luplo v krční páteři. Sykla bolestí. Protože je ale žena činu, právě když doznívala samba, rozhodla: „Začnu běhat! Však ještě nepatřím do starého železa!“ A hned provedla revizi šatníku: bavlněné tričko s nápisem Triola zavrhlá hned. „Triko si půjčím od Bohouše,“ a vítězoslavně přinesla tyrkysový úbor svého chotě. Tepláky zvané zvoňáky vypadaly též hrůzostrašně, a tak zabrousila do synkova šatníku. Úzký sportovní model jen tak tak natáhla přes břicho. Ale co: až zpevní svalstvo a shodí nějakých těch deset kil, budou držet samy od sebe! „Tak co mi ještě chybí?“ uvažuje spokojeně, „Sluchátka!“, ale hned nápad zavrhne: „Ne, ne, vždyť už mě asi třikrát přejel autobus i bez sluchátek, tahle věc je pro mě nebezpečná. Botasky Prestiže mám a jsme hotovi! Počkám ještě, až se kapánek setmí, nemusí mě každé vidět, a vyřáším ...“ přemýšlí natěšeně Marie a lehce si rozcvičuje paže.

Po půl hodině opravdu vyběhla. Vzduch byl řídký, takže se běželo dobře, ale už po pár metrech nemohla popadnout dech: „No nic, napoprvé se nepotrhám, tak prostě půjdu rychlou chůzí a je to.“ A mastila po lesní cestě. Tu v dále uviděla někoho, kdo se v nepřírozném předklonu divně kroutil a pomalíčku se blížil k ní. Ten člověk chvíli běžel, chvíli šel, vypadalo to na bolesti břicha. Jak se osoba blížila, rozeznala Marie, že to je žena. Byla rozhodnuta nabídnout jí pomoc. Vzápětí ale vykřikla: „Lenko! Co tady děláš?“

„No běhám,“ snažím se sportovat každý den, ale

to víš, pokaždé to nevyjde,“ odpoví kamarádka „Aha, tak ty sportuješ?!“ pochopí Marie.

„Jasně, koupila jsem nové boty, značkový tričko, sluchátka, ty jsou in, rozumíš, tam si pustíš nějakou nadupanou muziku, disko nebo tak, prostě aby to šlapalo do rytmu, a frčíš jak s větrem o závod!“ vysvětluje Lenka.

„Aha, tak to jó ... já myslela, že ti je špatně ... Takhle z dálky ...“, komentuje Marie opatrně Lenčin běžecký styl, ale to už se kamarádka loučí: „Tak já musím běžet, to víš, musím udržovat tepovou frekvenci, mám na to tady zvláštní senzor. Všechno na vědeckým základě!“ a ukáže jí předloktí, „tak ahó!“ Rozloučila se a byla pryč.

Marie strnula a přemýšlí: Hm, tak když TAKHLE při tom běhu vypadá holka, která je o 10 let a 10 kilo mladší, jak asi vypadám já?! A mráz jí přeběhl po zádech. Nojo, člověk kouká na televizi a hned si myslí, že je ladnej jak ty tanečníci. Jenže nejni! No nic: už ze mě nebude ani tanečnice ani běžkyně. Ale chvála Bohu, můžu přece chodit!

A hned další den odhodila vypůjčené sportovní oblečky, navlékla tričko, co pamatuje Husáka, a příšerné zvonové tepláky a vyrazila s úsměvem na rtech na procházku. Tohle je přece ona! Nemotorná, staromódní Maruš, co je vždycky poslední. Každou chvíli se někde zastaví a kouká po ptáčkách. Jen tak. Prostě musí, protože na světě je moc krásně. Až ji to někdy děsí. Někdy se při tom usmívá a někdy brečí, což se nevyklučuje. Chtěla by tu krásu vyzpívat, ale neumí to. Chtěla by tu krásu vytančit, ale neumí to. A tak jen kouká... /M

o my. Být v přirozeném kolektivu, praštil by mě někdo přes prsty, abych zarazil, abych se přizpůsobil ostatním, abych je respektoval. Následkem komunikace prostřednictvím e-mailů a především sms také upadá jak slovní zásoba, tak schopnost postavit větu, nedej bože se dvěma čárkami. Za nejhorší ze všeho ale považuji fakt, že se přestává číst, protože čtení je pro vývoj myšlení nenahraditelné. Člověka totiž nutí, aby o přečteném přemýšlel, protože text je abstraktní záležitost, kterou je třeba si v hlavě pospojovat a konkretizovat. Když děti dostanou pohádku z bedny rovnou na obličej, odpadá nutnost dohnat sdělení fantazií. Místo aby se rozvíjela, ochuzuje se.

To jsou vaše dedukce, nebo vědecky doložená fakta?

Bohužel doložená fakta. Letos se u „přijímaček“ do první třídy přišlo na to, že většina dětí ovládá sice chytrý telefon nebo tablet, ale nedokáže se pořádně obléct a zavázat si tkaničku. I to, jak příznivě působí četba, mohou doložit čerstvou publikací. V jedné americké studii dali vysokoškolačkám každý den přečíst jednu kapitolu historického románu, o které měli další den preferovat ostatním, a přitom jim měřili, co se v jejich mozku děje. Příběh je chytal čím dál víc, jak se ukázalo, a měření prokázalo nejen to, že mozek pilně pracuje, ale že se v něm dokonce množí spoje. Autoři to uzavřeli tím, že když čtete, obouváte se

do bot hrdiny a tím si vytvoříte v mozku vercák potřebný k tomu, abyste v různých situacích obstála i vy. Při čtení knihy tedy zažíváte eustres, dobrý stres, a získáváte nové zkušenosti. Však taky heslo neuroplasticity mozku, což je relativně nedávno objevená schopnost vytvářet sítě mezi neurony podle podnětů, zní „firing together = wiring together“. Znamená to, že neurony, které spolupracují, se také navzájem spojují, a tím se fixují nové znalosti a dovednosti. Mozek lze zkrátka vyučít neuvěřitelným kouskům.

A televizní pohádka nenaučí nic?

Nenutí vás, abyste fantazirovala – chybějí v ní přece abstraktní písmenka. Židé jsou podle mého obecně tak chytrí právě proto, že Jahve přísně zakázal, aby ho někdo maloval, a tak odjakživa čtou a čtou a snaží se představit si ho, čímž nutí ke spolupráci obě hemisféry. Abstrakta, včetně písmen, sídlí totiž v té levé, zatímco z nich poskládaný celek v pravé. Neboli v levé máte noty, v pravé se z nich vytvoří melodie. Na to kdysi přišel Alexander Lurija, ruský neuropsycholog, který po válce zkoumal u vojáků s těžce zraněným mozkem lokalizační funkce, tedy kde co máte, když

vám část mozku chybí. Tak objevil, že levá hemisféra jistí analýzu a pravá syntézu. Pokud tedy dítě rovnoměrně nezaměstnává obě polokoule, krní.

Jenže i z večerníčků přece děti získávají pojem o tom, co je dobro a zlo, že Mach s Šebestovými jsou prima děti, ale Pažout padouch...

To nesporně ano, ovšem naše večerníčky postrádají dramatický konflikt klasické pohádky. Zlo je v nich vždycky nějak nešikovné, čerti jsou hloupí, lupiči k smíchu. To pohádka, přestože byla odvarem mýtu, postavila proti sobě dobro a skutečné zlo. Ježibaba nebyla vůbec legrační a vlk naháněl strach.

A co elektronické hračky s mnoha knoflíky, kde se po zmáčknutí ozve tu kravička, tu zatroubení auta, jindy písnička? Rodiče jsou pyšní, jak mrňata knoflíky rychle zvládnou, a co mozek?

Nic. Netvoří. Dítě pouze nacvičí pár podmínených reflexů, ovšem při tom žádné spoje nevznikají. Bez nich později nenakreslí autíčko na papír. K tomu jsou totiž zapotřebí nejen motorické dovednosti, tedy schopnost správně držet v prstech tužku, ale také mozkové spoje – ty doručí ruce pokyn, co má udělat. Bez toho vás ruka neposlechne. Právě proto kresby určitým způsobem ilustrují vývoj dítěte. Nejdřív kreslí hlavonožce, pak už svede primitivní figuru, později u ní zaznamená také prsty a nakonec vyleze celá postava. Mačkání tlačítek, to jsou pseudo-dovednosti. Včera jsem byl na konferenci ambulantičních pediatriů a jedna kolegyně tam vyprávěla o cvičeném dítěti, které ve dvou a půl letech umí pojmenovat všechna písmenka, jelikož to s ním babička-učitelka nadřela. Nebylo by pro něj lepší, kdyby s ním zpívala nebo si s ním házela míčem? Jinak je totiž jako cvičená myš, co něco zmáčkne a dostane buď vodu, nebo elektrickou ránu. Koneckonců, americký psycholog Burrhus Skinner naučil na základě odměňování hrát holuby ping-pong a nakonec byli vycvičeni tak, že skutečně se uvažovalo, že je použijí k řízení tehdy ještě značně nepřesných střel. Bohudíky válka skončila dřív.

Každé učení je však svým způsobem nácvik, ne?

Jistě, ale tyhle hračky nacvičují jediný reflex, a ne souvislosti kolem. Dospělí přitom žijí v blahém domnění, že dopřávají potomkovi to nejlepší, když je to nejdražší. Stejný nesmysl jako s papírovými plenkami.

Copak nám zatajují jejich výrobci?

Že každý líc má svůj rub, tedy že takto zaplacené pohodlí není pro naše potomky tou nejlepší službou, protože přes tyto výrobky vede snadná cesta k tomu, aby děti mohly rodičům poroučet. Dítě potřebuje ke svému vývoji naučit se také to, čemu se říká frustrační tolerance. Díky ní se dozví, že jsou situace, kdy končí přemlouvání a musí udělat i to, co nechce udělat. Je to součást jeho socializace a zároveň prázeklad morálky: je-li třeba, udělám věci, které jdou proti mým choutkám, jinak bych nejspíš jen kradl, souložil a cpal se. Součástí přirozeného výchovného systému odjakživa bylo, že v jistém věku se dítě začne učit čistotě, učí se ovládat svěrače. Tuto fázi Freud nazval anální: dítě si v ní začne fyziologicky uvědomovat své vylučování moči a vyměšování stolice a ovládat je. Toto poznání je dokonce propojené s emocemi. Ne náhodou říkáme, když jsme naštvaní, že se na to vy... My, dospělí, to sice už neuděláme, zato dítě ano, ale když truceje, „nedá“ naopak ani bobek. Ovládat své vyměšování se každé mládě učí odedávna, ani v jeskyni ho máma nenechala kakat kdekoli, ale muselo ven nebo do kouta. Zrovna tak se to učí zvíře – podívejte se, jak rychle kočka vštípí kotěti, že nesmí jít na stůl v jídelně.

A najednou tu máme papírové zázraky, co vše pohltní a opruzenin není. A matky, kterým tyhle plenky nevdají, protože s nimi už neabsolvují úporný proces namočit, vymáchat, přemáchat, vyprat, vyvařit, vysušit, vyžehlit. Každý výrobce chce logicky prodat co nejvíc, a tak vlajková firma v tomhle oboru sehnala dámu, co se zaštitila statusem neopsychnalytičky a z televizních obrazovek kázala, jaká to je pro dítě frustrace, když ho nutíte, aby si sedalo na nočník, který mu ještě obtiskne kolečko na prdelce. A že papírové plenky je rozumné používat až do té doby, než jste schopna dítěti vysvětlit, a ono je schopno pochopit, že čistotu je fakt nutné zachovávat. To jsou mu dejme tomu tři – ale to je přece moc! Ale co hlavně: takové dítě se nenaučí frustrační toleranci ve věku, kdy se to podle přírody naučit má.

Jenže rozvoj osobnosti, to je v současnosti pro mnohé rodiče lákavá mantra, což ví i ta nejzímernější reklamní agentura.

Vyjít vstříc všem požadavkům dítěte v domnění, že tím rozvíjí jeho osobnost, je nesmysl. Pokud mu nepostavíte mantinely, nejenže nerozvine svou osobnost, ale nebude se nikdy umět chovat ani navenek, ani ve vztahu k sobě. Co hůř – jaké bezpečí může takový tvoreček cítit ve chvíli, kdy na osoby,

které ho mají chránit, si může kdykoli houknout? A jsme zpátky u aristotelských potřeb: dítě musí dostat najíst, napít, teplo, přiměřený počet pohlazení, milující prostředí... a ne pumprlíka, co kýchně kdykoli, když na něj ukáže nebo zmáčkne knoflík. Z takové výchovy vyrůstá celá množina nemocných-nememocných, její vinou je elegantnější říct – to dítě je, chudák, nemocné, maminko, a vy jste bez viny, toho byste nevychovala, ani kdybyste byla Komenská, tak tady dostane pilulky... aneb od papírových plen přes metylfenidát do mamahotelu až k partnerovi, s kterým se do roka rozvede. Absence pravidel je ve svých důsledcích bolestná – vždyť končí u toho, že náš národ vymírá.

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 7.12.	18 h. Mistrovice
neděle 8.12.	2. adventní
7.15 h. Letohrad	Iz 11,1-10 Ž 72
8.45 h. Lukavice	Řím 15,4-9
10.15 h. Orlice	Mt 3,1-12
sobota 10.12.	18 h. Lukavice
neděle 11.12.	3. adventní
7.15 h. Letohrad	Iz 35,1-6a.10
8.45 h. Mistrovice	Ž 146 Jak 5,7-10
10.15 h. Orlice	Mt 11,2-11
sobota 17.12.	18 h. Mistrovice
neděle 18.12.	4. adventní
7.15 h. Letohrad	Iz 7,10-14 Ž 24
8.45 h. Lukavice	Řím 1,1-7
10.15 h. Orlice	Mt 1,18-24
sobota 24.12.	Štědrý den 16 h. Orlice
neděle 25.12.	Slavnost Narození Páně
7.15 h. Letohrad	Iz 52,7-10 Ž 98
8.45 h. Mistrovice	Žid 1,1-6
10.15 h. Orlice	J 1,1-18
pondělí 26.12.	Svátek sv. Štěpána
7.15 h. Letohrad	Sk 6,8-10; 7,54-60
8.45 h. Lukavice	Ž 31
10.15 h. Orlice	Mt 10,17-22
pátek 30.12.	Svátek Svaté Rodiny
18 h. Orlice	
sobota	18 h. Mistrovice
neděle 1.1. 2017	Slav. Matky Ježíšovy
7.15 h. Letohrad	Nm 6,22-27 Ž 67
8.45 h. Lukavice	Gal 4,4-7
10.15 h. Orlice	Lk 2,16-21
pátek 6.1.	Slavnost Zjevení Páně
	18 h. Letohrad
sobota 7.1.	18 h. Lukavice
neděle 8.1.	Ponoření Ježíše do Jordánu
7.15 h. Letohrad	Iz 42,1-4.6-7 Ž 29
8.45 h. Mistrovice	Sk 10,34-38
10.15 h. Orlice	Mt 3,13-17

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741